

„...a KISZ-nek igen rugalmasan alkalmazkodnia kell a KISZ-tagok elvárásaihoz...”

A főiskola áprilisi küldöttgyűlésén új KISZ-titkárt választott a tagság, Tóth Károly személyében, aki jelenleg a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola IV. éves magyar-népművelés szakos hallgatója, levelező tagozaton.

Alább közölt beszélgetésünkkel az új titkárt szeretnénk bemutatni, s személyén keresztül az intézményi KISZ-szervezet jelenét.

Hogyan ítéled meg az elmúlt évek során kialakult — a főiskolai KISZ-bizottság munkájára vonatkozó — tevékenységet, illetve annak hibáit, eredményeit?

— E kérdés tipikusan azok közé tartozik, melyekre sem röviden, sem egyértelműen nem könnyű válaszolni. A mi főiskolánk KISZ-szervezetének gondolj nem csupán nálunk jelentkezőnek; a „speciális”, csak nálunk fellelhető problémák mellett túlsúlyban vannak — szerintem — azok, amelyek a KISZ-es korosztály egészét — ilyen vagy olyan vonatkozásban — érintik. A KISZ-tagok, tehát a 15 és 30 év közötti korosztály gondolj pedig nyilván társadalmi okokra vezethetők vissza. A mozgalmi életben tapasztalható megtorpanás, uniformizálódás, egyszerűen „pangás” — úgy vélem — jórészt a KISZ-es korosztály útkeresési, egzisztenciális problémáinak is tükrözője. Nem az a legfőbb baj, hogy a KISZ „elvesztett” sok fiatal; a legfőbb baj az, hogy — bár ne volna igazam — miközben a tudományos technikai csodák világában az emberek mindent elértek, épp egymásra, a közvetlen emberi kapcsolatokra, a barátságokra nem „maradt” idejük.

Egyetlen szervezet sem képes a szervezet tagjaira olyasmit „erőltetni”, ami ne találkoznék — ha csak időlegesen is — a többség felismert vagy felismereni vélt érdekeivel, szándékával. És biztos vagyok abban, hogy a KISZ strukturális átforgatása nem oldaná meg a fiatalok gondjait; úgy látom, e kérdést nem lehet nem komolyan venni, s megoldásában a KISZ sokszor inkább a „katalizátor”, semmint a végső megoldást produkáló valami funkcióját tölti be...

Nincsenek különösebb illúzióim, evet kell értenem azokat a KISZ-tagokat, akik bírálják a KISZ-szervezetek munkáját. A főiskolára kerülve én is némi csalódást éreztem; mintha a magunkkal hozott lelkesedés, dinamizmus nem tudott volna lehetőséget kapni, a kezdeti tűz gyorsan lelohadt, és ezt hihetetlenül nehéz utóbb visszacsinálni. De nagyon ritkán lehet hallani olyan felsőoktatási KISZ-szervezetekről, ahol minden tökéletes, vagy közel tökéletes. En eljutottam — önmagammal polemizálva — oda, hogy azt mondjam:

a felsőoktatási KISZ-szervezetek munkájának eredménytelensége, illetve nem kellő eredményessége abban is keresendő, hogy a KISZ az egyetemeken, főiskolákon kevésbé tudott sajátosan adekvált „arculatot” kialakítani, mint a középiskolákban.

Összegezve e kitérőt: a mi KISZ-szervezetünk problémái jórészt csak az egyetemisták-főiskolások egészének, korosztályunknak, illetve a KISZ-nek szervezeti-strukturális vizsgálataival érthetők meg igazán.

Ezekkel párosulnak a „helyi” vezetési gyakorlatból, személyi adottságokból eredő sajátosságok. Én megválasztásomig a kollégiumi, majd a tudományos diákköri munkában vettem részt — tehát voltaképpen a „perifériáról” juttattam a titkári funkcióba.

Általában mi a véleményed a hallgatók (KISZ-tagok) közérzetéről, a pillanatnyi „válság” okairól?

— Részben érintettük a kérdést, de érdemes rá visszatérni. Milyen a közérzete annak a hallgatónak, akivel elhitték (és kiderült: igazuk volt), hogy nagyon tehetséges, és úgy érzi, Szegeden vagy egy nagyobb városban elhelyezkedve, többet „használna” a szakmának, netán saját társadalmi elismerése nem tükrözi azt a szerepet, amit e célpontot reálisan vagy potenciálisan képvisel a társadalom életében. És bár némi javulás állandóan tapasztalható, e „foltosítások” nem jelentenek — szerintem — hosszú távú megoldást; elismerve azt, hogy az ország jelenlegi gazdasági körülményei között ez a legtöbb, amit tenni lehet.

A „válság” egyik oka feltétlenül eme jövőre érvényes szkepticizmus. A másik, ami sokkal nagyobb probléma: e korosztály sőt talán minden korosztály között talán minden korosztály között fellelhető: a közéleti kapcsolatok fellelőse; a közéleti felhőtlen. E kérést viszont a társadalomtudományok művelői sokkal értőbben tartják fel.

Realitásnak, valóságosnak érzem „válsághangulat” beszélni.

De egyrészt távolról sem merítettünk ki minden lehetőséget az értelmiségigé válás elősegítésére, az igényesség, a sokoldalúság fejlesztése terén (különösen, a közművelődésre, a tudományos diákköri tevékenységre, a tömegsportra stb. gondolok itt), másrészt a „katalizátor” szerepét vállalva, bennünket érintő foglalkoztatási kérdések megvitatásával, továbbításával javíthatjuk a KISZ tevékenységét; aligha mondom újat ezekkel, hiszen a KISZ KB áprilisi határozatában mindezt világosan megfogalmazást nyert...

Milyen elképzeléseid vannak a főiskolai KISZ-mozgalomról, illetve annak jövőbeni tevékenységéről?

— Az elképzeléseimet most még gyakran intuíciók helyettesítik. Ami világossá vált, pontosabban egyértelmű maradt számomra: a KISZ-nek igen rugalmasan kell alkalmazkodnia a KISZ-tagok elvárásaihoz, érdeklődéséhez, véleményéhez. Azokra a kérdésekre helyezünk nagy hangsúlyt, melyek a többséget közvetlenül érintik: így a szakmai-ideológiai nevelőmunkára, a tájékoztató tevékenység javítására, a közművelődési, szakmai-tanulmányi munka színvonalának emelésére, s ami nyilván kiemelt jelentőségű az érdekképviseleti tevékenység javítására.

Hogy e részterületek javulása mennyiben jelenti a mozgalmi élet egészének javulását, arra csak óvatos prognózist adhatunk...

Nem állítom, hogy pontosan tudtam, mit vállaltam, amikor a titkárrá jelölést elfogadtam. Azt pedig éppen nem állítom, hogy abban hinnék: rövid idő alatt gyökeresen megváltozik minden a főiskolai KISZ-szervezet életében. De hiszek abban, hogy az én, a mi munkánk is hozzájárul a KISZ tekintélyének erősödéséhez, az ifjúsági szervezet tevékenységének javulásához. Ezzel a hittel vállaltam ezt a funkciót; és addig akarom ezt a munkát legfeljebb végezni, amíg e meggyőződés töretlen marad. Úgy vélem, a legtöbb KISZ-vezető hasonlóan gondolkodik...

Eredményes mozgalmi munkát kívánva megköszönjük a beszélgetést!

Jogos-e az elégedetlenség?

A nagy érdeklődést — később helyenként elégedetlenséget — kiváltó új ösztöndíjrendszer is megbeszélés témája volt a JATE idei vezetőképző táboraiban. Az előadó Szandner Iván, a KISZ KB EFTT vezetője volt. Vele beszélgettünk e — bizonyára sokakat érintő — témáról.

— Az előadás témájával kapcsolatban negatív értelmű „tömegpszichózi” említett. Mit ért ezen?

— Hosszú időbe telt, amíg az ide vonatkozó jogszabályt sikerült elfogadtatni. Ennek időpontja sem volt szerencsés, hisz éppen december közepén, a vizsgaidőszak előtt zárult az alágazati ifjúsági parlament. A vizsgaidőszakban nem volt lehetőségünk az új rendszer propagálására, így különböző hírek keltek szárnyra. A tömegtájékoztató sem volt segítségünkre, hisz kiragadott esetekkel operált, olyanokat szóvaltatott meg, akik rosszul jártak, vagy csak a korábbi ösztöndíjakkal voltak elégedettek. Ez végül is egy elégedetlen tömeghangulatot eredményezett.

— Hogyan lehetséges az, hogy egyes intézményekben tömegesen vannak olyan hallgatók, akiknek nem, vagy alig emelkedett az ösztöndíja?

— Néhány helyen eleve magának voltak a kiosztott összegek a jobb tanulmányi eredmények miatt. Így ezeken a helyeken valóban kisebb az emelkedés.

— Említést tett arról: az intézmény között nincs különbség abban, hogy a kereseti igazolások egyformán irreálisak. Biztos-e, hogy ez így van? Gondolok itt arra, hogy egyes vidékeken meghatározó szerepe van a papíron ki nem mutatott másodlagos jövedelemnek. Vagyis az intézmények közti igazságos elosztás, mégsem valósul meg...

— Valóban léteznek különbségek, talán nem is kicsik. A kérdéses intézmények közvéleménye azonban nem bírja el a megkülönböztetéseket. Az ideális persze az lenne, ha ösztönei saját beállás alapján lehetne a keresetét felmérni.

— Utólagra 1969-ben emelkedtek az ösztöndíjak. A mostani változás legfőképpen arra lehetett volna elég, hogy ellensúlyozza az infláció mértékét, ha — nem emelkedtek volna ugrosszerűen a kollégiumi díjak is. Nem lett volna célszerű — megvalósítva ez-

által, hogy a mostani ösztöndíjak értéke közelítőleg elérje az 1969-es szintet —, ha a kollégiumi térítés változatlan marad? Így a kollégisták kevesebb szociális támogatást kaptak volna — hisz befizetniük is kevesebbet kellene —, az így felszabaduló összeget pedig az albérlésben, illetve helyben lakók között lehetett volna elosztani.

— A két dolog — a kollégiumi díjak, s az ösztöndíjak emelkedése — összefügg. Egyiket sem lehet a másik nélkül megvalósítani.

— Ugy vélem, az elosztási rendszer tetszik a hallgatóknak. Az is, hogy a döntés meghozatala során kikérték a véleményét. A keretösszegeket viszont keves-

— Az állami támogatás nagysága megváltoztathatatlan — egyelőre. Egyébként sem tartanám helyesnek, ha olyan helyzet jönne létre, melyben a hallgató jobb körülmények között élne, mint amire végzése után számíthat.

— Lehetséges-e az, hogy a jövőben — ha kismértékben is, de — folyamatosan emelkedjenek az ösztöndíjak, valamelyest ellensúlyozva a pénz romlását?

— A rendszeren belül még vannak tartalékok, melyek egy-két évig eredményezhetik a pótlást. Ilyenek például: ha a szakmai gyakorlatosok fizetését kapnának munkaadójuktól (s nem ösztöndíjat, mint eddig), akkor újabb kiosztható összeg, — mintegy 30 millió forint — szabadulna föl. Ezzel együtt nem reménykedő az, hogy évente emeljék az alapot.

— Mégis, mi lehet a jövő a diákok — viszonylagos — anyagi önállóodásának kérdésében?

— A hallgatókra kiterjeszhető társadalmi juttatások.

— Konkrétan miről van szó?

— A GYES és az anyagi felelősségvállalás (kölcsönzések), hogy az egyetemi, főiskolai tanulmányok számítsanak munkaviszonyának a szabadság, a törzsgárda-lagság és a nyugdíj szempontjából; hogy hallgató is belevághasson lakásmegoldási ügybe. A hiteltelzési és munkavállalási lehetőségek megteremtése illetve szélesítése is hozzájárulna ahhoz, hogy a hallgatók eltartottságából eredő függőségi viszonya enyhüljön.

—balogh—

Koncert a Zenei Világnapon

A József Attila Tudományegyetem Közművelődési Bizottsága és a tudományegyetem Ságvári Endre gyakorló gimnáziumának Unesco és SZMK szervezete „Egyetemi Zenedélelőtti” címen körúshangversenyt rendez a VIII. Zenei Világnap alkalmából, október 10-én. Az egyetemek Központi épületének Aulájában 11-órakor kezdődő koncert bevezetőjét dr. Tóthpál József, a Körússok Országos Tanácsa főtájkára tartja.

Az ünnepi hangversenyen közreműködik a JATE Egyetemi Enekkara, a JATE Ságvári Kamarakórusa, valamint vendégként az NSZK-beli Kléve város Kamarakórusa. Szólisták: Kerényiné Varjasi Ida, Bárdi Sándor és Szécsi István (ének). Zongorán közreműködik: Marosváriné Maczelka Noémi, vezényel Herbert Krey (NSZK). Wolfné Kovács Zsuzsa, Kovács Lajos és Szécsi József.

Szerzők, figyelem!

A szeptemberi lapszámainkban közölt cikkekért, szépirodalmi alkotásokért, fotókért és grafikákért október 8—15 között fizetjük ki a honoráriumokat. Kérjük szerzőinket, a megadott időpontban délelőtt 9—12-ig jöjjenek be a szerkesztőségbe — Dugonics tér 12. — átvenni pénzüket!

Egyetemi — Főiskolai Nap

Október 1-én rendezte meg a Szeged városi KISZ-bizottság felsőoktatási intézményeink KISZ-szervezeteivel közösen az Egyetemi — Főiskolai Nap-ot. A nagy sikert és tetszést kiváltó rendezvényről — lapzártánk miatt — október 23-án tudósítunk.

Miért nincs újság a tanárképzőn?

Főiskolánkon az összevont ifjúsági parlamenten felmerült az a jogos kérdés: miért nincs, vagy miért nem lehet a tanárképzőnek is — hasonlóan más intézmények helyi, kari kiadványaihoz — önálló lapja? Akkor a KISZ-vezetőség azt az ígéretet tette, hogy amennyiben az anyagi és szervezési lehetőségek engedik, szó lehet egy főiskolai újság kiadásáról.

Megkezdődött az új tanév, arról viszont még kősa hírek sem terjedtek el, hogy történt-e valami az előkészítéssel kapcsolatban. Ezt a lapot, azt hiszem, sokan várjuk. Sajnálatos lenne, a hiábavaló várakozás, ugyanis egy főiskolai lap lehetővé tenné, hogy a diákság nyilvános fórumot nyerjen, ahol a saját életét érintő kérdésekről, közös ügyeiről, érdekeiről nyíltan vitatkozhat, őszintén gondolkodhat. Volt már néhány éve egy hasonló kísérlet a főiskolán. A Hírmondóra gondolok itt, amelynek csak néhány száma jelent meg: kudarcának okát nem ismerem. Megszűnése óta ez ideig újabb próbálkozást nem láthattunk, ezért érthető a kérdés egy új lap alapítására.

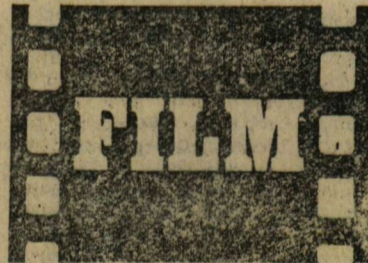
Miért érzem ezt fontosnak és szükségesnek? Intézményünkben pedagógusképzés folyik, ami több szinten valósul meg a szakpárosítások révén. Ezeknek a területeknek (tulajdonképpen: tanszék) a hallgatói szintje nem is tudnak egymás munkáiról. Rettegetően nagy a szakadék a reál és humán szakos diákok műveltségében (Például: az érettségi után a nem szakirányban továbbtanulók előtt lezárulnak a lehetőségek a humán műveltség megszerzésére, kivéve az autodidakta utat.)

Ez a lap segíthetne a tájékozódásban különböző társadalmi, irodalmi, művészeti kérdések feltárással, munkát adhatna a jelen tendenciában való eligazodáshoz. Teret engedne egy fokozottabb közéletnek az érveken alapuló vitáknak, amelyek építői lehetnek a valódi diákközösségek, valamint az oktató-hallgató viszony harmonizálásának, a közös munkák és demokratizmuson alapuló tevékenységhez. S végül nagyon jelentős feladat lehetne a betekintés más egyetemekre, főiskolákra, az ottani diáklapokon és diákközösségeken keresztül. Azt hiszem, ha létrejönne egy ilyen főiskolai lap, ha mindezek a dolgok megvalósulhatnának, méginkább sorjázhatnánk a közművelésre, a nagyobb tudás megszerzésére, szemléltetésre, hisz Németh László szavaival... a nevelőnek nincs nagyobb feladata, mint hogy magában építse föl a példát, amellyel a fiatal lélek tájékozódó kedvét az igazi nagyság felé fordíthatja!

G. Zs.

„Hangos film”

Hogy kicsi a terem és kicsi a vászon, az még nem zavarta a Tanárképző Főiskola filmklubjának szép számú nézőjét. Istenem! Ezek a lehetőségek. De legálább a film jó! — gondolták. De jaj, elkezdődött a vetítés, s így sosem tudják meg, hogy tény-

leg jó film-e Ferner Arnyékbokszolója. Nem, ez nem ellentmondás. Elkezdődött — az előbbi érdeklődőkből pedig dühös kirohantok lettek. A vetítőtű nagy zajt még elviseltek volna, de tekintettel arra, hogy a hang csak hang volt és nem beszéd... az első jólérthetően érthetetlen mondatok után hosszú tömött sorban távoztak az „érdeklődők”. Ők többet már nemigen mennek a filmklub előadására. S ha a következő alkalommal is „hangos filmet” vetítenek hangosfilm helyett („hangos géppel”), akkor valószínűleg más sem.

—blamás—